

liggørelse på arbejdsmarkedet. Han søgte på et møde om nogle penge til en annonce i PAN-bladet, og en anden mødedeltager ville gerne have forklaret hvorfor. "Jeg forklarede det hele: at jeg var til fyre og i gang med et fagligt initiativ. Deres reaktion var 'cool nok'."

Der er fortællinger om, hvordan man udvikler sig sammen med andre og om faglig stolthed. "Jeg føler en stor glæde ved mit arbejde, og når jeg er sammen med andre faggrupper, har jeg det godt med at sige, at jeg er dagplejer og at jeg passer børn". Eller som rengøringsassistenten siger det "Elever og lærere lægger mærke til mit arbejde, og ofte hører jeg dem sige: 'Godt arbejde!'. Så bliver jeg glad." Denne rengøringsassistent er også indvandrer.

Der er heldigvis også fortællinger, der lyder, som kommer de fra en moderne tid med en ledelse, der inddrager medarbejderne. Fortællinger der ikke lyder som om, vi stadig er under 30'ernes kommandoledelse. "Vi har ikke en arbejdsleder, som hele tiden kigger os over eller klapper os på skulderen (...) Når man planlægger sit arbejde, så sørger man også for, at det går godt. Hvis nogen derimod siger: 'du skal gøre det sådan!, så bliver man mindre medgørlig." Eller fortællingen med snedkeren, der siger om lederen. "han kom hen til os på den helt rigtige måde og sagde. 'Jeg har forstand på økonomi, ikke på håndværk. Vi må kunne få det her til at fungere' Vi sagde 'Selvfølgelig!' det er vores arbejdsplads."

I mange af historierne er der også snak om fællesskaber og fagbevægelsen, der strækker sig fra en bekymring over, at man mister nærheden til fagbevægelsen med de mange sammenslutninger, der gør dem større og større. F.eks. fortæller en maskinmedarbejder om, at han frygter at miste sit lokalkendskab, når SID –Støvring bliver til 3F i Ålborg. "Vi er kommet længere væk, og nærhedsprincippet er mere vanskeligt. Det er også blevet sværere at få indflydelse på, hvad der sker i fagforeningen. Man kan så håbe, at sammenlægningen kommer til at betyde, at vi nu bliver så store, at vi kan være eksperter på visse områder og at det kan være med til, at folk gerne vil være medlem." Eller som pølsemakeren, der har oplevet at få sin arbejdsplads lukket af TULIP, siger det, "fagbevæ-

gelsen er vigtigere end nogensinde før: Vi lever i en egoistisk tid. Desuden har vi en regering, som fører en egoistisk politik. Derfor er det vigtigt, at fagbevægelsen er med til at sikre, at der er regler og retfærdighed til."

Jeg mener, at bogen har de kvaliteter der skal til, for at indgå som en del af pensummet i samfundsfag for 8-10 klasse, når der undervises i arbejdsmarked, samfundsforandringer mv. For her er det, de mennesker – medarbejdere der lever med de store ændringer som suser over vort samfund, der får stemme og liv! Så det er en opfordring til samfundsfaglærere – historikere der underviser i samtidshistorie – se at gå ud og køb bogen og lad elever læse den og diskutere de vilkår, medarbejdere oplever de har i dagens samfund.

Anmeldt af **Edvin Grinderslev**, organisationspsykolog i Københavns Energi.
e-mail egv@adslhome.dk

Ole Riis:

Samfundsvidenskab i praksis. Introduktion til anvendt metode

Hans Reitzels Forlag 2005, ISBN87-412-0363-1

Som det tydelig fremgår af introduktionen og bagsiden, er *Samfundsvidenskab i praksis* en lærebog i anvendte metoder henvendt til begyndere på et samfundsvidenskabeligt studie. Målgruppen er således klart defineret.

Der findes i forvejen en stor mængde bøger og artikler om metode, og det stiller selvsagt større krav til en ny bog end hvis den omhandlede et uopdyrket område.

Bogen er båret helt igennem af en sympatisk udogmatisk tilgang og en prisværdig vilje til at anskue alle forskningsmetoder fra en neutral position og dele sol og vind ligelig mellem de 'bløde' og de 'hårde'. Det virker også pædagogisk hensigtsmæssigt hele bogen igennem at illustrere de forskellige problematikker ved hjælp af eksempler fra eksisterende undersøgelser om ét tema, nemlig de unges forhold til rusmidler; og

at fremhæve opsummeringer og nøglebegreber med en anden skrifttype.

Alligevel savner jeg en klarere struktur bogen igennem, især da den netop henvender sig til begyndere. Først og fremmest kan man ofte være i tvivl, om de fremførte udsagn er almenlydige i samfundsvidenskabelig forskning, eller om de kun gælder for en bestemt type metode.

Problemet er delvis knyttet til bogens struktur. Bogen er inddelt i ti kapitler som Hvad er samfundsvidenskabelige metoder? Hvordan kan man tilrettelægge undersøgelsen? Hvordan kan man gennemskue eksisterende oplysninger? osv.

Det vil sige, at man både følger gennemførelsen af en undersøgelse kronologisk, samtidig som trinene bliver problematiseret i forhold til flere metoder, spændende fra den etnografiske metode til eksperimentelle undersøgelser. Man springer således til tider fra det ene til det andet videnskabsteoretiske paradigme uden at det fremgår klart. Refleksioner over metodernes forhold til videnskabsteorier er medtaget, men de dukker først op i sidst kapitel, hvor de nok havde været mere på sin plads i indledningen. For eksempel er hele sproget i kapitel 4 om hvem man skal inddrage i en undersøgelse tydeligt rettet mod kvantitative undersøgelser (stikprøver, krav om repræsentativitet og generalisering), uden at det klart fremstår, at det ikke er almenlydigt. Ligeledes er kravet om kontrollerbarhed (s. 14 ff.) næppe gældende inden for alle metoder.

I starten af kapitel 8, står der i en note: *"Dette afsnit præsenterer en vifte af analyseformer, som har forskelligt sigte og bygger på forskellige forudsætninger. Læseren skal ikke lede efter en fællesnævner i afsnittet."* (s.149). Det samme kunne man sige om andre dele af bogen, dels på grund af bogens opbygning, dels fordi forfatteren, i bestræbelse på at dele sol og vind lige mellem viften af metoder, ikke anlægger et perspektiv at gribe emnet fra. Det betyder ikke at hans fremlæggelse af analyseformer er uinteressant, men bogen er mest klar i de kapitler, der forfølger en enkelt metode, fx i kapitlet om spørgeskemaundersøgelser.

Sandsynligvis vil sådan en bog sjældent blive læst fra start til ende (hvis man ikke lige har

påtaget sig at anmelde den), men oftere bruges som opslagsbog. Til det formål savner jeg en definitionsliste over de centrale begreber, og en mere fyldestgørende indeks. For eksempel er der i indekset flere henvisninger til begrebet 'gyldighed', men det er først ved 4. henvisning (s. 181), at begrebet egentlig bliver defineret; og det er kun i en sen fodnote, at man får at vide at det er synonym med 'validitet'. En tidlig og vigtig henvisning til 'gyldighed' (s. 37) er af uransagelig grund ikke medtaget i indekset. Det samme gælder med 'pålidelighed': det er først ved tredje henvisning, s.180, at man nærmer sig en definition; og det er først der, man får at vide i en fodnote, at det er synonym med 'reliabilitet'. 'Validitet' og 'reliabilitet' er slet ikke medtaget i indeksen.

Det er lidt uheldigt i en bog for begyndere at disse nøglebegreber gemmer sig i fodnoter. En definitionsliste kunne også have været en lejlighed til at diskutere hvordan kriterier som reliabilitet og validitet varierer alt efter den videnskabsteoretiske tilgang, der ligger bag ved de forskellige metoder. Derved havde læseren været bedre rustet til at klare de førnævnte problematiske spring mellem metoderne. Bogen kunne således ved eventuelt genoptryk forbedres væsentligt ved at blive tilføjet en gennemtænkt definitionsliste og en mere fyldestgørende indeks.

Anmeldt af **Fabienne Knudsen**, etnograf, Forskningsenhed for Maritime Medicin, Esbjerg
e-mail: fak@fmm.sdu.dk

Håkon Lasse Leira:

Arbejdsmedisin for allmennpraktikere

Cyldendal Akademisk 2005, 128 s. ISBN 82-05-34470-1

Dette er en norsk bog på norsk, der primært henvender sig til norske praktiserende læger. Første indtryk er en velskrevet let læst bog uden mange lægelige fagudtryk. Næste indtryk er, at der er utrolig så forskelligt Danmark og Norge har valgt love og regler vedrørende ar-